

TRI SLOBODE POD LUPOM

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji, 24. mart - 6. april 2023. godine

Sloboda izražavanja

Gradonačelnik Beograda tužio BIRN, traži odštetu od 12 miliona dinara

Gradonačelnik Beograda Aleksandar Šapić podneo je protiv Balkanske istraživačke mreže (BIRN) dve tužbe za tekstove koje su pisali o njegovim nekretninama - o vili u Trstu i ozakonjenju objekta na Bežanijskoj kosi, objavljeno je 29. marta 2023. godine. Šapić traži da mu BIRN za duševnu bol plati ukupno 12 miliona dinara.

BIRN smatra da se radi o SLAPP tužbi čiji je cilj da zaplaši i obeshrabri novinare u nameri da pišu o pojedinim ljudima ili temama od javnog interesa. Legalnost nadogradnje Šapićevo objekta na Bežanijskoj kosi probudila je interesovanje mnogih nezavisnih medija, s obzirom na to da u velikoj meri odskače od urbanističkih rešenja ostalih objekata u tom naselju. Pored toga, u javnost su izašle i izjave komšija koji tvrde da su radovi na objektu bili nelegalni i da su ugrozili okolne objekte.

Vučić javno kritikovao novinara N1 na konferenciji za štampu

Predsednik Srbije Aleksandar Vučić je prilikom obraćanja medijima u Novom Pazaru 30. marta 2023, na kome je izjavio da nema rokova i ograničenja za preregistraciju kosovskih tablica KM na RKS, javno kritikovao novinara televizije N1 koji mu je postavio pitanje da li KM tablice ostaju, osvrćući se na njegove ranije izjave.

Umesto odgovora postavljao je kontrapitanja, stavljajući novinara, kao i celokupnoj N1 televiziji, "u usta" tvrdnje kojima Vučića optužuju za sve za šta inače nije odgovoran.

Glumac Marko Janketić dobio pretnje smrću zbog izjave o životu u Srbiji

Zbog izjave o životu u Srbiji koje je dao u emisiji „PopTok“ 30. marta 2023. godine, glumac Marko Janketić dobio je mnogo uvredljivih i poruka kojima mu se preti smrću. Naime, on je u emisiji govorio o nefunkcionisanju institucija ove zemlje i tome kako će svoju decu savetovati da odu iz zemlje. To je izazvalo gnev kod velikog broja ljudi koji nisu štedeli reči da ga vređaju i prete mu na različite načine.

Glumca su javno podržale mnoge kolege i druge javne ličnosti, apelujući na to da je ovo zemlja u kojoj može javno da se iskaže mišljenje, čak i ako se ono ne sviđa svima i sa njim se ne slažu.

Novinarki Danas-a prećeno zbog pisanja o zapleni automobila sina kuma Aleksandra Vučića

Na zvanični TikTok nalog lista Danas od stiglo je više pretnji smrću nakon videa objavljenog 29. marta 2023. godine, u kome novinarka Nina Čolić govorila o zapleni automobila u vlasništvu Uroša Panića, sina kontroverznog Petra Panića Pane i kumića Aleksandra Vučića.

„Igraš se sa životom“, „Nećeš ti dugo“, „Metak“, „Nećeš ti dugo pričat“, „Briši dok vas ne pojede mrak“, „Očekuj snajper“, samo su neke od preko 400 poruka ispod videa, a veliki broj njih se može tumačiti kao pretnja. Pretnje su prijavljene Tužilaštvu za visokotehnološki kriminal.

Novinari napustili konferenciju zbog vređanja njihovih medija

Sa konferencije za novinare, na kojoj je urednik i vlasnik dnevnog lista "Informer" Dragan J. Vučićević organizovao 30. marta 2023. godine povodom svog odlaska u zatvor, novinari N1 i Danas-a odlučili su da odu nakon niza uvreda na svoj i račun medija u kojima rade, kako od novinara Informera, tako i od drugih koji su došli da podrže Vučićevića.

Jedno od pitanja na koje je Vučićević reagovao je i pitanje zašto uporno tvrdi da je osuđen na kaznu zatvora, a ne na novčanu kaznu, koju odbija da plati. Naime, Vučićević je pravosnažno osuđen zbog vređanja novinara Jugoslava Ćosića a novčanu kaznu od 200.000 dinara, koju odbija da plati.

Na televiji Pink emitovan spot koji poziva na hapšenje novinara

Spot u kom se poziva na hapšenje novinara i urednika portala Nova.rs, dnevnog lista "Danas", televizija Nova S i N1 emitovan je u više navrata na televiziji Pink, počev od 5. aprila 2023. godine. Ovo je inspirisano odlaskom u zatvor (i izlaskom nakon dva dana) vlasnika Informera Dragan J. Vučićevića, koji je odbio da platio kaznu po privatnoj tužbi za koju je krivično osuđen. U spotu su pokušali da ukažu na to da je Vučićević osuđen zbog toga što je javno govorio svoje mišljenje, a da novinari koji rade za medije Junajted grupe mogu slobodno da govore šta god žele, čak i da vređaju predsednika države Aleksandra Vučića.

Inače, Vučićević je krivično osuđen i sud mu je izrekao kaznu od 200.000 dinara, koju je on odbijao da plati kako bi danima mogao da pravi rijaliti i obmanjuje javnost predstavljajući se kao borac za slobodu reči i medija.

Sloboda okupljanja Privedeni aktivisti sa Šodroša nakon sukoba sa policijom

Tokom seče drveća na Šodrošu 24. marta 2023. godine, došlo je do sukoba aktivista koji brane seču sa policijom, nakon čega je nekoliko aktivista i privedeno. Dvoje aktivista probalo je da probije kordon policije, nakon čega je jedan udaren pesnicom, a drugi oboren na zemlju.

Aktivisti su nakon seče drveća probali da spreče prilazak kamionu koji je došao po isečena stabla, zbog čega je šestoro njih uhapšeno, pušteno istog dana, ali je podneto više prekršajnih i jedna krivična prijava protiv njih.

Aktivisti se bore protiv izgradnje novog mosta na rukavcu Dunava, u oazi zaštićenih životinjskih i biljnih vrsta koju Novosađani koriste za rekreaciju i ribolov.

Sloboda udruživanja Lokal "Crni ovan" ponovo na meti vandala

Lokal u Novom Sadu, koji je poznat po tome što se u njemu održavaju aktivistički seminari, humanitarne akcije, alternativni sajmovi, ponovo je bio meta vandala, tako što su 25. marta pocepani baneri koji su na njemu stajali.

Ovaj lokal vandalizovan je još jednom početkom godine, kada su maskirani napadači povredili dve osobe.

MONITORING

Godišnji izveštaj Stejt departmenta o stanju ljudskih prava - Srbija i dalje na nezavidnom mestu

Sudstvo, kršenje slobode izražavanja, korupcija u vladi, rodno nasilje i nasilje nad LGBTQ osobama samo su neki od problema koje Srbija ne uspeva da reši, pokazuje godišnji izveštaj o stanju ljudskih prava za 2022. godinu američkog Stejt departmenta, čiji su rezultati izašli u javnost 24. marta 2023. godine.

Nezavisno udruženje novinara Srbije registrovalo je 132 napada na novinare, od toga devet fizičkih. U izveštaju se navode i problemi sa kojima se sreću nevladine organizacije, kao i aktivisti pojedinci, kao što je Aida Ćorović. U izveštaju se, između ostalog, navodi da se kršenja ljudskih prava u Srbiji ogledaju u izveštajima o ponižavajućem ponašanju u policijskim stanicama, lošim uslovima u zatvorima, ozbiljnim problemima u nezavisnosti sudstva, ozbiljnom kršenju slobode izražavanja i medija, uključujući nasilje, pretnje nasiljem, neopravdana hapšenja i istrage protiv novinara.

Mišljenja iznesena u ovoj publikaciji ne predstavljaju nužno mišljenja Fondacije Kuća ljudskih prava.
Opinions expressed in this publication do not necessarily represent those of the Human Rights House Foundation.